

Lerums kommun

lerums.kommun@lerum.se

Rektor vid Östad skola

lena.antonsson@lerum.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Östad skola
i Lerums kommun

Tillsyn av Östad skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lerums kommun under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Östad skola besöktes av Skolinspektionen den 2 april 2012.

Helhetsbedömning

Östads skola har under de senaste åren saknat en kontinuerlig ledning av skolan då skolan ett flertal gånger har bytt rektor. För Östads skola har det resulterat i att det systematiska kvalitetsarbetet med kontinuerlig uppföljning av elevernas kunskapsutveckling samt uppföljning av åtgärdsprogram har eftersatts. Genom att systematiskt sammanställa resultaten och analysera, dra slutsatser om åtgärder som ska genomföras, utvärdera resultaten av genomförda insatser och dokumentera detta i syfte att systematiskt ifrågasätta undervisningsmål och arbetsformer ges skolan möjligheter att öka måluppfyllelsen och förbättra resultaten. Skolinspektionen bedömer att skolan inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där bland annat resultaten i samtliga ämnen följs upp. Skolinspektionen bedömer även att en förbättrad uppföljning och utvärdering av de åtgärdsprogram som upprättas vid skolan bör leda till en förbättrad måluppfyllelse för skolan och en förbättrad skolsituation för elever i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen konstaterar att lärarnas skriftliga omdömen om elevernas kunskapsutveckling inte görs utifrån kunskapskraven i läroplanen. Detta är nödvändigt för att tydliggöra för eleven och dennes vårdnadshavare vad eleven kan och vad eleven behöver arbeta med för att uppnå dessa krav. Ett tydliggörande av elevernas kunskapsutveckling och tydliggjorda mål i varje elevs IUP med anpassade förväntningar på eleven är ett utvecklingsområde för att nå en bättre måluppfyllelse för skolan och bättre resultat för eleverna.

Enligt samtal med såväl elever, lärare som rektor och enligt enkätsvar från föräldrar känner sig eleverna trygga vid skolan. Den enkät som redovisas i skolans kvalitetsrapport för läsåret 2010/11 visar dock att var sjunde elev i årskurs 5 inte känner sig trygg på skolan och att var sjätte elev i årskurs två och var femte elev i årskurs 5 inte känner sig bra bemötta. Östads skola måste upprätta en plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever som uppfyller författningarnas krav och snarast vidta åtgärder för att alla barn och elever på skolan ska känna sig trygga och väl bemötta.

Tillsynen visar också att såväl rektor som personal är medvetna om de brister som finns på skolan. De har till exempel påbörjat ett utvecklingsarbete för att bygga upp ett systematiskt kvalitetsarbete och för att följa upp de åtgärdsprogram som upprättas.

Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Östad skola i Lerums kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lerums kommun att senast den 2012-08-20 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

Det finns för varje verksamhet en plan mot kränkande behandling som dels anger vilka åtgärder verksamheten utifrån en kartläggning avser påbörja och genomföra under det kommande året, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen)

Särskilt stöd

Åtgärdsprogram följs inte upp och insatserna utvärderas inte löpande.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

Åtgärdsprogram följs upp och insatserna utvärderas löpande (3 kap. 9 § första stycket skollagen).

Bedömning och betygssättning

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska även se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Östads skola känner, enligt skolans kvalitetsrapport för läsåret 2010/11, var sjunde elev i årskurs 5 sig inte trygg på skolan. Var sjätte elev i årskurs 2 och var femte elev i årskurs 5 känner sig inte bra bemötta. Vid skolan finns en lika-behandlingsplan från 2010-08-02 som är reviderad 2011-11-29 och som gäller för samtliga verksamheter vid skolan. Planen innehåller en redogörelse för hur det förebyggande arbetet ska ske inom arbetslaget tillsammans med eleverna i elevrådet och klassråden. Den innehåller också en sammanställning av hur personalen vid skolan ska arbeta för att upptäcka olika former av kränkande behandling och hur dessa ska åtgärdas. Det saknas dock en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Det saknas också en redogörelse för hur de i förra planen planerade åtgärderna har genomförts.

Utredningen visar att det vid Östads skola saknas en plan mot kränkande behandling av barn och elever som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Åtgärdsprogrammet följs inte upp och insatserna utvärderas inte löpande.

Motivering:

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid Östads skola används en gemensam mall för utarbetande av åtgärdsprogram. I övervägande del av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av inför tillsynen, framgår inte när åtgärderna ska följas upp och hur detta ska ske, trots att det av mallen framgår att så ska ske.

Utredningen visar att det finns åtgärdsprogram vid Östads skola som inte uppfyller de krav som författningarna ställer på uppföljning och utvärdering. Detta kan innebära en risk för att eleverna inte får det stöd som eleverna är i behov av. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

3 kap. 9 § första stycket skollagen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen.

Östads skola använder sig av en digital individuell utvecklingsplan, IUP. I utvecklingsplanen lämnar eleven uppgifter om hur hon/han upplever att det är i skolan, om sin fritid, om sin personliga och sociala utveckling och om hur hon/han upplever utvecklingen av sitt lärande samt hur hon/han tar ansvar.

Såväl läraren som vårdnadshavaren har möjlighet att kommentera elevens ut-sagor. Sist i utvecklingsplanen ger den lärare som undervisar i ämnet en kom-mentar till elevens utveckling i ämnet samt en bedömning. Vid varje ämne anges vilka lokala pedagogiska planeringar, LPP, som eleven har arbetat efter.

I de utvecklingsplaner som Skolinspektionen har haft tillgång till finns exempel på att omdömen om elevens kunskapsutveckling inte anges i förhållande till kunskapskraven i ämnet eller att bedömningar helt saknas. I lärarens kommentarer förekommer bedömningar som "Du är duktig på engelska och det är väl-digt bra att du vågar prata engelska. Det gör du ofta och det är då man lär sig. Du har utökat ditt ordförråd under hösten". Lärarens bedömning är "Har för-väntade kunskaper (i förhållande till de moment som man gått igenom)" (elev i årskurs 5). Samma elev får följande kommentar av läraren i hem- och konsu-mentkunskap "Under hösten 2011 hade du hem- och konsumentkunskap un-der fem tillfällen. Du fick möjligheten att göra en frukost, ett mellanmål, en middag och att baka". Lärarens bedömning är "Har förväntade kunskaper (i förhållande till de moment man gått igenom)".

Utredningen visar att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingspla-nerna inte avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Detta innebär att elever och vårdnadshavare inte får rätt information om ele-vens kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

10 kap. 13§ skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systema-tiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt läroplanen har rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resul-tat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kun-skapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att ett kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Utbildningen ska systematiskt och kontinuerligt planeras, följas upp och utvecklas. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras och genomföras under medverkan av lärare och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

I intervjuer med rektor och lärare framkommer att det inte bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid Östads skola. Lärarna uppger att de har saknat en rektor som tillsammans med lärarna planerar det systematiska kvalitetsarbetet och som leder arbetet på enhetsnivå. Den nytillträdde rektorn uppger att hon är medveten om denna brist och att hon tillsammans med personalen har påbörjat planeringen av ett sådant arbete.

Den kvalitetsrapport för Östads skola som upprättats för läsåret 2010/11 innehåller en beskrivning av skolans organisation, förutsättningar och resurser samt en redovisning av resultat och mål. I redovisningen redogörs för skolans resultat under läsåret i de ämnen där nationella prov genomförs. Även resultatet från trygghetsenkäter från elever i årskurserna 2 och 5 redovisas. De redovisade resultaten följs inte upp utifrån tidigare resultat och analyseras och utvärderas inte i förhållande till de nationella målen under medverkan av personal och elever. Inte heller elevernas vårdnadshavare har getts möjlighet att delta i arbetet.

Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten. Resultaten omsätts inte heller i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Såväl skolans kvalitetsrapport för läsåret 2010/11 som samtal med rektor och lärare visar att det vid Östads skola saknas en systematisk uppföljning av elevernas resultat på skolnivå.

I den kvalitetsrapport som nämns ovan skriver den föregående rektorn att måluppfyllelsen för Östads skola läsåret 2010/11 är något lägre än genomsnittet i kommunen. För årskurs 3 anges att resultaten är avsevärt lägre än tidigare år. I den verksamhetsredogörelse som skolans nuvarande rektor lämnat till Skolinspektionen inför denna tillsyn, anges skolans måluppfyllelse i årskurs 5 i ämnen engelska, matematik och svenska till mellan 91 och 100 procent under perioden 2007 - 2010. För övriga ämnen redovisas inga resultat.

Skolans kvalitetsrapport för läsåret 2010/11 visar också att 95 procent av eleverna i årskurs 2 och 86 procent av eleverna i årskurs 5 uppger att de känner sig trygga på skolan. Detta resultat är något lägre än genomsnittet i Lerums kommun. I årskurs 2 uppger 84 procent av eleverna och i årskurs 5 uppger 81 procent av eleverna att de blir bra bemötta på skolan. Även dessa resultat är något lägre än genomsnittet i Lerums kommun. Även om uttryck i procent kan ge ett större utslag i en liten grupp av elever visar skolans resultat på att det vid skolan finns elever som inte känner sig trygga och som inte upplever att de blir bra bemötta på skolan.

Skolinspektionen pekar i detta beslut på några områden där skolan behöver vidta åtgärder i syfte att förbättra elevernas resultat.

Beskrivning av Östad skola

Östads skola är en landsbygdsskola norr om Gråbo i Lerums kommun med något under 100 elever. Skolan består av flera byggnader och inrymmer förskoleklass och årskurserna 1–5. Lärargruppen är organiserad i ett arbetslag med gemensamt ansvar för skolans elever. Klasserna är åldershomogena och lärarna samverkar utifrån elevernas behov och respektive lärares kompetens och utbildning. Skolan har tillstånd att bedriva utbildning utan att tillämpa timplanen. Skolans upptagningsområde är stort varför flertalet elever är beroende av skolskjuts. Få elever har annat modersmål än svenska. Efter utbildningen vid Östads skola väljer huvuddelen av eleverna att fortsätta sin skolgång vid skolor i Gråbo.

I anslutning till skolan finns även fritidshem och fritidsklubb. Två förskolor, tre dagbarnvårdare samt fritidsgård hör även till enheten men bedrivs i andra lokaler. Fritidshem och förskola behandlas i separata beslut.

Östads skola har de senaste åren haft ett flertal rektorsbyten och ansvarig rektor vid denna tillsyn tillträdde sin tjänst i början av året.

I ärendets slutliga handläggning har Magnus Jonasson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Egon Andersson
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).